

LO PREGONER

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

RAMBLA DEL MITJ,

número 26.

BARCELONA.

FARÁ, AL MENOS, UN PREGÓ CADA SEMANA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.

Barcelona, portat á domi-
cili, trimestre 6 rs.
Fora de Barcelona. 8 »
Cuba y Puerto-Rico. 16 »
Extranjer. 20 »

CADA NÚMERO 2 CUARTOS, ATRASSAT 4.

LA FILOXERA.

¡Quinas sorpresas rebém, y quinas cosas nos surten de trascantó!

Ara, vétens aquí ab la filoxera á sobre.

Jo tot m' ho esperava, ménos aixó; encara que, ben pensat, ja confesso qu' era lo que més tenia d' esperar.

Esperava que s' arreglaria lo deute de la nostra Hisenda, que s' acabaria la sequedat que 'ns cuida á corsecar, que serian castigats los lladres de carrils, que surtiriam de la munió d' entrebanchs que no 'ns deixan donar un pas per aquesta terra de moros, com diu en Zorrilla,—¡ey, lo que fá versos!.....—esperava, en fi, alguna sorpresa d' aquesta mena, y ¡tél tot plegat nos quedém ab la boca overta y las mans al cap, contemplant la arribada de la filoxera.

Si volen que 'ls digui la veritat, jo en aquest assumto no m' hi afecto per mí, sino per vostés, pels mèus germanets en Jesucrist que compran LO PREGONER. Jo tinch dugas rahons poderosas per no afectarm'hi. La primera es, que, com vostés ja suposarán, no poseheixo ni mitx pam de terra, ahont m' hi ereixin ceps, ni sisquera escardots; ja poden pensar que si fós propietari, no m' entretindria en fer periódichs ab aquesta calor que fá. La segona rahó de la mèva tranquil·tat individual, es que sóch aigader, per lo cual me faria poca pena que 's quedessen aixuts los sellers y las tabernas.

Pero jo prescindeixo d' aquestos motius

particulars que se 'm refereixen, y considero lo mal qu' aqueixa plaga de nova invenció pot causar á nels demès, y per có no me la puch treurer del cap, y fins hi somio, y 'n parlo á tothom, que cualsevol diria que 'l méu cervell es un cep, de tant qu'hi tinch ficada la filoxera.

Es que lo que 'ns succeheix, ja comensa á passar de *castaño oscuro*. Fins ara, la Providencia feya com los sastres y las modistas de Paris; cada any treya un figurin nou de la plaga que 'ns tenia de connar, y aixís com de Fransa nos arriavavan, l' un any los vestits ab cua, l' altr' any los pantalons amples, ara los gorros ab flors ó plomas, y més avant las levitas ab faldons llarchs; també del cel nos venian anualment las plagas de una en una, y ja teniam l' *oidium*, ja la crisis industrial, ja una epidemia, ja una sequedat. Pero ara, no; ara no hi ha figurin fieso, todas las modas están en us, y vivim en tal barreja de plagas, que ja veuenh vostés mateixos qu' arriba á ser un desgabell. La llagosta, lo paper del Estat qu' aviat lo comprarém á xavo 'l full, las fabricas paradas, los frares á Almagro, la sequedat á tot arréu, las tenebras á Barcelona, l' aiga terrosa á Madrid, los lladres á las vias ferreas, l' Ajuntament á Ca la Ciutat, los diners als núvols, y un altre infinitat de musicas á cada poble, á cada carrer, á cada cantonada, á cada recó y á cada butxaca.

Ab aixó no 'n teniam prou. ¡Ah! ¿no?

Donchs aquí us envio la filoxera. Per ara la tenim á Málaga, qu' es un bon xiquet lluny, pero no passin cuidado; la grossa de Madrid no l' arplegarán, pero lo qu' es la filoxera, ja hi poden fer todas las juguescas.

No més nos queda un consol. Com que 'ns vindrá de Málaga, será una filoxera andalusca, ab marsellés y calanyés, que al mateix temps que se 'ns menji las vinyas, al menos ho fará ab sal, y bo y cantant las *playeras* y la *soledad*, que sempre será una distracció. Y aquí veuran vostés, com es veritat, alló de que cuan Nostre Senyor castiga ab una má, ab l' altre fá festas.

Diu que ja hi há qui estudia lo modo de combatre aqueixa plaga, y fins ha surtit home que diu que ja l' ha trovat. No me 'n refio. Algun temps, lo mateix desitx m' ho podia haver fet créurer; pero ara..... cuan veig lo qu' arriba á costar de treurer á un Ajuntament, considero lo que será treurer una bestiola que no llegeix diaris, ni li fá res viurer á las foscas, no pot ressentirse de cap de las provaturas que tenim á má.

N. CLARET Y FRANCH.

PROP D' UNA TOMBA.

Com se 'n dú la tramontana
d' ametller la flor galana
quan apenas color trau,
aixís la flor de ta vida
¡ay trist! mitj espellida
dintre la fossana cau.

Amor, gloria y esperanza,
qu' en la edat de benhauransa

nos enlluernan ab sa llum,
com visions enganyadoras,
tot he has vist en pocas horas
convertirse, amich, en fum.

¡Transformació misteriosa,
que atura davant ta llosa,
lo curs de mon pensament;
realitat trista y amarga,
que mos sentits ara embarga
pero que 'l cap ne compren!

Sols sé que ahí disfrutavas
vida y ditxa, qu' escampavas,
abundosa al teu voltant;
y avuy fret ton llavi calla,
y, enfonsada en la mortalla,
mirem ta imatge ab espant.

Y sé qu' eras de tos pares,
que ab deliri sempre amares,
la gloria y orgull, ahí;
y avuy, al peu d' esta fossa,
que son cor amant destrossa,
ta memoria es son butxi.

Y 'la recorts d' amistat pura,
y 'la bella somnis de ventura,
que ab tú haviam fantasiat,
la pensa aquí un punt evoca,
mes se desploman com roca
sobre eix sepulcre gelat.

En mitj d' aquesta tristesa,
de dolor l' ànima presa,
no sap hont detenir 'l vol;
y de la tomba a 'a vida,
vola y revola afligida,
sens trobar en lloch consol.

Lo plor que nostres ulls nega,
l' oració que 'l llavi prega
mescla de fé y desconhort,
te serán patenta mostra
de si 't fou l' amistat nostra
ben fidel fins a la mort.

Lo trist mot de despedida,
al clourer ta tomba humida,
s' enfonsa al cor com un clau;
y, nuat per l' amargura,
lo llavi ab treball murmura,
«j'tendre amich, descansa en pau!»

S. GENIS.

TEATROS.

BON RETIRO.

Nos ab nos, 6 *La campana de Sant Llop*, comedia en dos actes, del aplaudit y popular Pitarra, s' estrená lo dissapte prop-passat en lo Bon Retiro, obtenint un éxit altament favorable. La comedia porta 'l sello del talent y la destresa teatral de son autor; está plepa de situacions cómicas, xistes, efectes y tipos, que fan partir de riure y que valen al senyor Pitarra, continuos picaments de mans y numerosas cridades a la escena.

Lo tipo de *Gervasi*, pagés garnéu dels que tant abundan en la patriarcal societat de nostras montanyas, sembla tament traslladat desde la plassa del seu poble, a la escena del Bon Retiro. Altre tant cal dir del tipo de *Tecla*, trassat de má mestra y plé de tochs verídaders y sabiament sorpresos ab l' observació que tot just falta a tots los curts de vista que li neguin aquella qualitat. En *Gervasi* es una creació cómica de bon gust y de gracia innegable, com ho demostren las riallas continuas ab que lo públich li escolta fins lo mes petit *bocadillo*. Don Benigne acaba de fer complert lo cuadro; es una caricatura feta ab tot l' acert de qui, com en Pitarra, tantas y tant bonas nos n' ha presentadas en lo llarch catálech de sas obras cómicas.

Las demés figuras de la obra, perfectament concebudas y disposadas per arrodonirla, la frescura dels cuadros, la novedat y animació d' algunas situacions, sobre tot lo bateig de la campana ab que termina lo primer acte, y la presentació, en lo segon, de *Gervasi* vestint aquella casaca plena d' honors, com l' au-

tor li fá dir, y moltras altres condicions qu' en la comedia s' descubreixen, esplican bé l' éxit que ha tingut.

De la versificació, no 'n parlariam especialment, porque tothom coneix la facilitat, lleugeresa y acert ab que lo senyor Pitarra versifica; pero volem aquí ferne menció, pera copiar un dels trossos més xistosos, originals y ben compostos; tal es lo parlament que fá lo botánich, Don Benigne, en lo segon acte, ponderant las excelencias del pasto. Diu aixís:

¿Que diu, senyoreta? ¿Com?
¡Me pregunta si l' hervari
es útil! Es necessari,
y omplirá 'l mon ab son nom.
Examinu tot, bé y tal
com Nostre Senyó ho conserva.
¿Com, si no sigües per l' herba
viuria tant animal?
Sens saltarhi punt, ni coma,
ab aquest dato 'n té prou:
menjan herba 'l bé y 'l bou,
y com ja se sab que l' home
menja be, bou y badella,
ja tenim que 'l ser humá
per la via del bestia
menja ufals y tr-padella.
Y com que d' herba 's fá gasto
y l' home ab herba 's nudreix,
probo que per có mateix,
tot vé de l' herba, del pasto.
Lo pasto dona vigor
a nel bé; 'l bé 'n dona al home;
si l' pasto es fluix, es axioma
que 's pert grandesa y valor.
A preveni aquest fracás
se dedica 'l meu hervari,
provant qu' al fi es necessari,
pera surtir del mal pas
en que 's trova n' esta Espanya,
menjá herba directament
de la planta, abstracció fent
de la que se 'n diu sisanja.
Hi haurá, si així 's logra fer,
valor, virtut, dignitat,
y sera l' home, en vritat,
tant ben fet com puga ser.
¿Tindrem la patria en perill?
Donchs ab romaní abundant,
si convé, un altre Guzman
tirará un punyal al fill.
Tindrem la tila y la anemona,
y, aplacant l' excés nerviós,
si vé un Ote o gelós,
ja no matará a Desdémona.
Si paga un mestre demana,
movent crits y armant fassésia,
se li fá dar regalésia
y qu' entretinga la gana.
Y així, a totas las esferas
baixant la moralitat,
no será drogo l' empleat,
l' Estat no tind á goteras,
marxarán tots los registres,
serán alts y grans senyors,
lo mateix los regidors
que 'ls diputats y ministros,
y 's dirá sense reserva,
perque 'm consta, ho vull y ho sé,
qu' Espanya no ha marxat bé,
fins que tots hem menjat herba.

La comedia té alguns polsets de pebre qu' han fet courer los ulls de certs senyors, y fins segons diuen, hi ha hagut provaturas per veurer si 's podia buscar bronquina; pero en Pitarra es un bon cuiner, que quan tira pebre en un platillo, lo sab dissimular, de manera que s' hi sent la picantó y 'l pebre no s' hi véu. Aixís es que 'l de Ca la Ciutat han tingut de tornarsen al lit, cantant alló d' aquella sarsuela:

¡Ay, olé!
Si te pica, rascale...

Per lo que toca al desempenyo de l' obra, no 'la dech dir sino que l' ha dirigit en Fontova, y que la representan ab ell, la senyora Abe'la, y 'ls senyors Soler, Goula, Fuentes, Bertran, Riba y demés de la companyia catalana.

Lo Crítich.

¡NO SE 'N VÁ!

¡Passan dias, pasan dias,
tras del dilluns vé 'l dimars,
tras del dimars vé 'l dimecres,
la semana va passant!
Acabada la semana,
la torném a comensar,
y no arriba may lo dia,
l' hora, 'l quart, minut ó instant,
que ma véu encostipada
puguí parar de cantar
la cansó del enfadó,
la cansó del enfadat:
—¡Passan dias, pasan dias!...
¡L' Ajuntament no se 'n vá!

Se 'n ha anat lo més d' abril,
se 'n ha anat lo més de maig,
se 'n ha anat la Primavera,
se 'n han anat los g-gants,
se 'n ha anat la Donadio,
l' ou com balla se 'n ha anat,
se 'n ha anat la escuadra inglesa
que 'ns vá vení a visitar,
de las fonts se 'n ha anat l' aiga,
las pesetas, del calaix,
se 'n ha anat fins l' Aldecoa
qu' estava tant enganxat....
¡Se 'n ha anat tot lo que vulguin!...
¡L' Ajuntament no se 'n vá!

Se 'n irán las aurenetas,
se 'n irán las flors dels prats,
se 'n irá 'l barret de palla
y aquesta calor que fá.
Se 'n irá la *florera*,
se 'n irá la sequeadat,
se 'n irán totes las plagas,
se 'n irá fins lo fiscal.
A copia de barrinadas
Montjuich se 'n anirá,
la Muralla, qu' es ja a terra,
lo Jardí del General.
¡Se 'n irá tot lo que vulguin!
¡L' Ajuntament no se 'n vá!

JOAN ROSÉS.

CARTAS QUE NO LLIGAN.

Una senyoreta molt guapa aná a casa d' un pintor a ferse fer un retrato al oli.

Lo pintor, qu' era un alet, se vá alegrar de tenir de copiar aquell pamet, y comensá a entretenirse mirant y remirant a la senyoreta, tant qu' aquesta ruboritsada y baixant los ulls li digué:

—Fassi 'l favor de no mirarme tant.

—¡Oh!—li contestá l' artista.—no té qu' avergonyar-se, senyoreta; no la miro pas a vosté. Jo miro la seva figura.

* *

Viatjavan dos subjectes en un vagó de primera, y 'l viatjer de més edat deya a nel més jove:

—Vaja; es precis confessar qu' aixó del ferro-carril es una gran cosa.

—Oh! ja ho pot dir,—respongué l' altre ab entusiasme.—Miri, a nel carril dech jo tota la meva fortuna

—¿Y aixó?

—Qu' en un descarriament que vá haberhi, hi vá morir un onclo que 'm deixá heréu.

* *

En certa acció de guerra, una bala se n' emportá una cama d' un capitá.

Lo seu assistent que 'l seguia, se posá, al véureu, ab uns plors y uns alarits qu' aixordavan. Lo capitá ferit se li girá allavors, y desde la litera hont l' havian estés, digué al assistent:

—¿Y ara, que 't desconsolas, animal?... ¿Que no ho véus, qu' encara hi guanyas? Aixís cada dematí, no m' haurás d' enllustar més qu' una bota.

* *

A la sala d' un tribunal hi comparegué un acusat. Lo president li digué:

INJUSTICIAS.

Aixís qu' un es gós d' una mica d' importancia, tot seguit nos clavan la bola.

—Acusat: vosté ha suferit ja quatre condemnes, una per robar, una altra per barabar, la tercera per estafa, y la quarta per fer moneda falsa. ¿No és així?
—Sí, senyor! És així.—contestà 'l reo tot indignat.—Pero fassi 'l favor de no retréurem'ho.

—¡Ah! És necessari.
—Es que tinc aquí la promesa, qu' ha vingut a sentir la causa, y ja comprendrà vosté que no 'm convé que s' enteri de certes coses.

Dos lacayos se tro' an a la Rambla.
—¡Ola, Climent! ¿Que ja no estàs a cà 'l marquès?
—¡Cá, home! D' un quant temps a n' aquesta part, fumava uns cigarros massa dolents.

Un senyor va arrimar-se a la reixeta d'un teatro.
—Donguim una localitat, de las mil'ors que tingui.
—Tingui, —li digué 'l del despatx. — Aquí t'è aquesta.
—¿Estarè bè?
—Ja ho crech. Seurà al costat de la mèva senyora.

Ván agafar a un lladregot, qu' en los moments d'un incendi surtia de la casa que 's cremava, ab un rellotje robat.
—¿Com s' enten, miserable! —li digué indignat lo jutje, cuan li varen presentar. — Posarte a robar cuan se cala foc, en compte de fer la cadena per donar galledas d'aiga.
—Ja veurà, senyor jutje, —saltà 'l perillan. — No v'è poguer ser, perque la cadena ja no hi era; no més hi vaig trová 'l rellotje sol.

Un cego demanava caritat, mostrant un quadret que duya penjat al pit, en lo qual se representava una barrinada que cremava 'ls ulls a un home.
Un transeunt compadit s'acostà al cego, y donantli dos quartos, li preguntà:
—¿A quinas obras us vá succehir aqueixa desgracia que porteu pintada?
—No li puch dir, —respongué 'l cego, —perque aquest quadre jo 'l tiach que 'm prové del pare, que 'l havia comprat a un altre cego.

EPÍGRAMA.

A un que duya una trompeta,
va preguntarli en Sevè:
—¿Que potser fórau lo nunci?
—¿No, senyor! Sò 'l pregoner.

ANTONI SERRA.

TROMPETADAS.

A dugas senyoras qu' eran a Montserrat, las ha tocat la grossa del Hospital.
¿Veuen? Malaguanyat viatge. Ellas se pensavan trovar la sort ab oracions, y 'ls l' havia donada un bitlletaire.
Tinch observat que 'ls bitlletaires acostuman a donarla més sovint que las Mares-de-Deus.
Y aixó que no 'ls fan prometensas.

¿No esperavan la pluja?
Donchs ja ha pedregat.
Mirin; a Sallent, Balsareny y altres pobles, los informarán dels miraculosos efectes de las rogativas.
S' han quedat ab las viuyas peladas.
Ja a saber, qu' aixís no han de temer a la filoxera.

¿May dirian qué arriuan los lladres a voler robar? Los pianos.
Pero ¡ey! fentse pagar los gastos de trasport pel mateix robat.

Jo ja ho veig; ells deuen dir: ¡com que nosaltres som los únichs qu' estém per músicas!.

La «Societat Literaria» de Sans, celebrará un certamen lo dia 24 d' Agost vinent, ab motiu de la festa major de aquell poble, oferintse 'ls següents premis: *Escribania de plata* al que millor cante la Patria; *Obras rimadas de R. Lluís*, al que millor cante 'l martiri de San Bartomeu, ó a falta d' aixó al autor de la millor poesia religiosa ó moral; *Pensament de plata* a una poesia (tema libre); *Ploma de plata* a una memoria sobre l' Ateneo, etimologia d' aquesta paraula y fasses per que ha passat dita institució; *Lira de plata* a la millor poesia lírica; *Obra de escultura* a una poesia amorosa; *Quadro al oli* a un quadro de costums catalans en prosa ó en vers; altre quadro al oli a la millor poesia bucólica. Las composicions, inéditas y escritas en catalá, s' enviarán avans del dia 16 d' Agost al Secretari de la «Societat Literaria», S. Joseph, 8, Sans.

Fa poch dias ha surtit un nou diari titolat: *La Gaceta de Catalunya*. Li desitxem bona sort y pocas ensopegadas ab lo Sr. Fiscal d' imprenta.

Desde las columnas de aquest semanari, dem lo pésem a nostre amic D. Santiago Soler y Pla, per la mort de dos dels seus fills.

SOLUCIONS.

Xarada: *Lliberata*
Fuga de vocals:

*La mare de Déu,
cuán era xiqueta,
anava a costura
a apendre de lletra.*

Fuga de consonants:

*L' ángel li vá entrar
per la finestra,
Déu vos guardi, Maria,
de gracia són plena.*

Geografia barcelonina: *Carrer de la Carassa.*

SECRETS DEL ATMETLLÓ.

XARADA.

¿Qu' es lo que 'ns fá basquejar,
y treure 'l fetxa, y súar?
¿qu' es qu' en compte d' engreixar,
al home enllangeix y aprima?

La prima

¿Qu' es lo que fa perténir,
que pobre y rich deu tenir
si de cas vol subsistir,
puig sols ell la vida 'ns dona?

Segona

¿Qu' es lo que emplea 'l forné,
lo que la cuinera té,
y algunas gorras també,

d' aquells temps de las vellugas?
Una y dugas
¿Quin poble ab aixó farás,
si aquestas parts juntarás,
qu' a vora 'l mar trovarás,
patria de molt mata'ot?
Lo tot.

ANAGRAMA.

GIRI BALDA.

Formin lo nom d' un personatge célebre.

ENDEVINALLA.

Cullita més grossa
de res més se fá.
Me cull lo qu' estima,
me té l' estudiant,
me té lo que queda,
y 'm té l' hortolá.

PROBLEMA.

Lo senyor Nofre y lo senyor Jaume s' varen posar a jugar al dómino teuint 112 llubins entre tots dos. Acabada la partida, se trovaren que 'l senyor Nofre havia perdut taus llubins com tenia lo senyor Jaume avans de jugar; a la partida de l' endemà, al revés, lo senyor Jaume vá perdre tant llubins com quedaban al senyor Nofre. Avuy per avuy los dos jugadors teuen taus llubins l' un com l' altre.

Ara, lo que convé averiguar a tota pressa, perque aixó y la cuestió d' Orient son las dugas cuestiones pa pitants, e., cuants llubins tenian cada un dels dos jugadors avans de pesarse a jugar.

Geografia catalana.

¿Quin poble sò?

Las soluciones se donarán en lo número vinent.

Editor, JOAQUIM VINARDELL

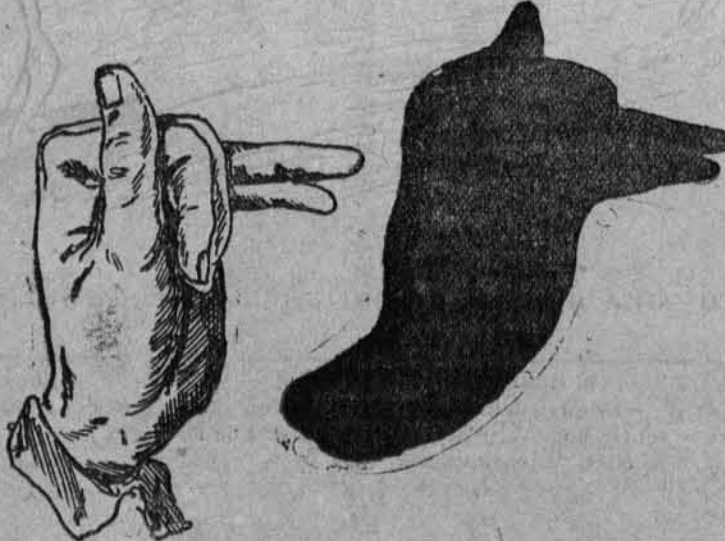
Imprenta de J. Aleu y Fugarull, Tallers, 30.

Un llop que busca a una noya.

¿Ahont es la noya?

Entreteniment per la vetlla.

La teta ha perdut al petit.

¿Ahont es lo petit?